

ВОЛИНСЬКІ ЕПАРХІАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

№3 (4)
березень 2005 року

часопис
Волинської епархії
Київського Патріархату

Фото Сергія Дубинки

ЗВЕРНЕННЯ ЄПІСКОПА ЛУЦЬКОГО І ВОЛИНСЬКОГО МИХАЇЛА З НАГОДИ ПОЧАТКУ ВЕЛИКОГО ПОСТУ

Боголюб'язні священнослужителі, монахи, церковнослужителі!
Дорогі брати і сестри!

Наша волинська церковна спільнота, як і весь православний світ, цими днями вступає у Великий піст. Враховуючи важливість цього періоду для кожного християнина та знаючи про неналежне ставлення до нього багатьох наших вірних, ми вирішили поширити це звернення, щоб таким чином підкреслити Божу науку щодо Великого посту.

Навіщо постити? Чому Церква закликає нас постити? Для чого потрібно в чомусь себе обмежувати, тоді як у значній частині людей згадка про піст викликає лише іронічну посмішку?

Справді, піст сам по собі не є благом і необхідністю. Він корисний лише тоді, коли людина піклується про спасіння своєї душі, коли бажає набути чистоти серця і здоров'я тіла, щоб, притупивши пожадливість плоті, яка часто спокушає нас до гріха, було можливим знайти умиротворення духа та стати правдивою дитиною Божою.

Біблійна книга Буття вказує, що першопочатковою Заповіддю, даною Богом людині, була Заповідь про піст як стримання від певних дій: «...А від дерева пізнання добра і зла не їж...» (Бут. 2:17). «Оскільки ми не постились, – каже святий Василій Великий, – то вигнано нас із раю! Тому будемо постити, щоб знову повернутись до нього!»

Господь вказує нам на піст як на зброю в боротьбі зі злом у собі та як засіб приборкання плоті, пристрасті якої часто скеровують до гріха.

У книзі «Закон Божий» Великий піст називається найважливішим і найдавнішим. Він є найсприятливішим часом для молитви і покаяння, коли кожен повинен благути у Господа відпущення своїх гріхів та достойно приступати до Причастя, згідно з Христовою Заповіддю.

У старозаповітному пророцтві святого Іоїля сказано: «Але і нині ще говорить Господь: на верніться до Мене всім серцем своїм у посту, плачу і риданні. Роздирайте серця ваші... і на верніться до Господа Бога вашого... призначте піст» (Іоїл. 2:12-13, 15).

У книзі святого пророка Іони розповідається, що цар ниневійський, почувши пророцтво Іони про загибель міста, зняв із себе царське облачення й одягся у веретище, сів на попелі і повелів оголосити підданам, щоб ні люди, ні худоба нічого не їли, не пили, а щоб сильно волали до Бога, і щоб кожен на вернувся від злого шляху свого і від насильства рук своїх (Іона 3:6-8).

Про те, як постував цар Давид, він сам згадує у псалмах, – «одягався в одягу скорботи, смиряв постом душу мою» (Пс. 34:13); «коліна мої знесилили від посту» (Пс. 108:24).

Сам Спаситель постував сорок днів і ночей, «залишивши нам приклад, щоб ми йшли по слідах Його» (1 Пет. 2:21). У Євангелії від Матфея читаємо, що Христос, вигнавши біса з юнака, сказав апостолам: «Цей же рід виганяється тільки молитвою і постом» (Мф. 17:21).

Свого часу Православна Церква досить суворо ставилася до посту своїх вірних, про що свідчить 69-те правило святих апостолів: «Якщо єпископ, пресвітер, диякон... не поститься в часі Великого посту й протягом року в середу і п'ятницю – нехай буде позбавлений сану, хіба що перепоною до посту є хвороба. Якщо мирська людина не поститься – нехай буде відлучена від Причастя».

Як постити? Отже, християнин, який прислухається до волі Божої, усвідомлює потребу постити. Але далеко не всі християни знають, як потрібно постити правильно. Багато хто помилково вважає піст лише стриманням від певної їжі.

Істинний же піст – це, найперше, уникання зла, упокорення лихих пристрастей, приборкання язика, посиленна боротьба з різноманітними гріхами. Деякі постяться тілом, але не постять душею. Хтось у часі посту не їсть м'яса, але переповнений злими помислами, словами, справами. Яка ж їм від цього користь?

Під час Великого посту докладаймо всіх зусиль, щоб прикрасити себе смиренням, стриманістю, покаянням та рясними плодами любові до Бога і ближніх. Досягаючи саме такої мети, використовуймо різні засоби, серед яких і обмеження в їжі.

Святий Іоан Золотоустий каже, що хто постує істинно і нелицемірно, той наслідує Христа, вже на землі уподібнюється ангелам, входить у спілкування з апостолами і досягає переродження своєї природи: з неправедного – стає праведним, зі злого – добрим, з нечестивого – благочестивим... Як лікар, виликувавши хворого, забороняє йому робити те, від чого походить хвороба, так і Христос після Хрещення встановлює піст.

Нехай же Бог допоможе нам достойно провести ці святі дні, долучитись до радості воскреслого Спасителя і бути добрими дітьми Церкви Господньої на землі, а в майбутньому – дітьми Царства Небесного.

Закликаю на всіх Боже благословення для звершення Богоугодних справ задля спасіння душ та слави Божої.

14 березня 2005 р., Луцьк

Преосвященний + *Михайло* єпископ Луцький і Волинський

3 ЦЕРКОВНОГО КАЛЕНДАРЯ

22 березня –

сорок мучеників севастьянських

...Це сталося 312 року, за рік до остаточного припинення гонінь на християн у Римській імперії.

Воеводи Агриколаєві доповіли, що серед офіцерів його полку є таємні сповідники віри Христової. Спершу военачальник викликав їх і ласкаво пообіцяв, що коли відречуться від Христа, матимуть царські милості. Але ті рішуче відмовилися. Тоді Агриколаєв наказав готувати знаряддя для тортур. На це один із затриманих – Кириан – сказав: «Не забувай, яка в тебе посада. Не маєш влади карати нас тілесно. Донеси імператору і жди повеління».

Урешті-решт до міста Севастії прибув уповноважений імператора Лісій. Арештованих привели на військовий суд.

– О, ці воїни варті того, щоб отримати вищі чини!.. Імператор зробить це для вас, якщо ви, корячись його волі, повернетесь до богів своїх предків. Інакше – позбавитесь усього, – мовив Лісій.

– Не тільки військський чин, а й тіла наші візьми од нас, – відповіли ті.

Тоді Лісій повелів поставити християн в озеро посеред льоду, а на березі спорудити лазню.

Наступні події змальовує у своєму романі «Первоцвіти», що вийшов 1999 р. у

львівському видавництві «Добра книжка», письменник Р. Брезіцький.

Передання оповідає, що охоронець, вражений стійкістю християн, із яких лише один зрадив, – увірвався у Христа, побіг і став у гурті засуджених, так сподобившись разом з ними мученицького вінця.

Минала перша важка година. Дужий на горло раб беззастанно вигукував:

– Поспішайте до лазні! Тут чекає на вас тепло і порятунк! Вродливі рабини вмиють виженуть холод з вашого тіла і розітруть пахучими маслами. Поспішайте! Кілька відважних кроків – і ви врятовані!

У більшості в'язнів від холоду ноги до колін посиніли. Арештанти збилися до купи, мов ті ягнята перед лицем небезпеки.

А раб все зманював їх до лазні.

Раптом від гурту в'язнів відокремився один чоловік. На очах у всіх він швидко перебіг крижане поле, скочив на берег і попрямував до лазні. То був римлянин Марко. Ніхто із братів його не зупиняв...

Марко добіг до лазні, шарпанув до себе двері. Гаряча пара ледь не ошпарила лице. Він зупинився, схопився за груди, зігнувся – видно, дихання йому забило – так і повалився, скручений, на поріг...

Вивіян втратив відчуття болю. Тіло, ніби й не тіло, а важкий металевий обладнок – холодне, скрізь холодне, без стук

серця, без пульсування крові... Зорі стали ближчими, ніж будь-коли. Він уже не молився словами молитви, лише безупину повторяв: «Ісусе, Боже наш... Ісусе, Боже наш...»

Гот Теодул відчував, як ходод пронизує йому кістки і, мов по трубах, підіймається ними все вище, штовхаючи поперед себе шматок гострого льоду, котрий на ходу збільшується, розростається, розтрощуючи кістки. Спершу в пальцях, далі в гомілкях, у колінах, у стегнах, у тазу, в хребті...

У Лисімаха замерзання спершу дало про себе знати в тих місцях, де зарубцювалися старі рани. Звідти воно розтікалося по всьому тілу, по крові, поволі перетворюючи його у льодову скульптуру...

Уже було далеко за північ. Смерть, що прийшла під виглядом сну, забрала ще чотирьох: Домна, Євноїка, Івана, Екдита... Кандид молився і плакав. Ті сльози так і залишилися крижинками на щоках, на вусах, на устах...

Нараз небо стало ясным-ясним, ніби хтось зірвав завісу холодної туманної ночі. Спочатку багатьом здалося, що ринув сніг. Але ніякий сніг землі не сягнув. А ясність неба різала очі, як сонце. Вражені люди ховали погляди під дашками долонь, схилили голови додолу, немов осоромлені. Лише в'язні на льоду підняли обличчя до

Мал. І. Дашук

неба і простягнули угору напівскрижанілі руки. Бо тільки вони там, у висоті, бачили сорок істот, світлих-пресвітлих ангелів, схожих на невимовно гарних жінок, котрі несли у руках сорок блискучих вінців, чи то сорок сяйливих корон, чи то сорок золотих обручок...

Підготував Віктор ГРЕБЕНЮК

НОВИНИ

Міжпархальна зустріч православної молоді

З нагоди Всесвітнього дня православної молоді в Києві відбулася Міжпархальна зустріч православної молоді – 2005, в якій поряд з делегаціями від інших областей взяли участь представники Волині – члени Молодіжного православного братства св. Миколи, князя Луцького.

Фото прес-служби Київської Патріархії

З'їзд української православної молоді став доброю нагодою для учасників поділитись здобутками у роботі з дітьми і молоддю та окреслити перспективи цієї ділянки служіння. Також прийнято звернення до ієрархів Київського Патріархату з проханням сприяти активнішому залученню молоді до церковного життя, створювати при єпархіях та парафіях молодіжні братства, організувати молодіжні табори відпочинку, фестивалі, паломництва.

Фото прес-служби Київської Патріархії

Учасників зустрічі привітав Святійший Патріарх Філарет та ректор київських духовних шкіл архієпископ Димитрій.

Якою є православна молодь? Прикро, але більшість думає, що це хлопці і дівчата, які були охрещені в православному храмі й надалі заходять до нього лише раз на рік посповідатися, цим самим віддаючи данину моді, мовляв «усі так роблять». Як повідомила одна з учасниць зустрічі молоді Юлія Дерев'янчук, член братства св. Миколи, князя Луцького, той, хто побував на з'їзді православної молоді, мав нагоду пересвідчитись, що це далеко не так. Насправді це молоді люди, які займаються церковним служінням, місійною діяльністю, опікуються дитячими притулками, а також, дбаючи про власне духовне зростання, відвідують духовні школи.

Презентація книги «Досить»

Свою книгу «Досить» у Волинській духовній семінарії презентував відомий письменник Олексій Добко.

Фото Сергія Дубинки

У виданні оповідається про сталінські репресії, війну, хрущовську відлигу, голодомори та розстріли; як безбожна влада нищила храми, ікони, розправлялася зі священнослужителями. Також у виданні подається статистика заарештованих і депортованих до Сибіру.

У презентації взяли участь ректор семінарії протоієрей Іван Нідзельський, викладачі та вихованці семінарії.

РОЗПОРЯДЖЕННЯ КЕРУЮЧОГО ЕПАРХІЄЮ

Протоієрея Івана Бониса призначено обслуговувати Свято-Михайлівську церкву в с. Вільхівка Ковельська Ковельського районного благочиння (указ №12 від 28 лютого 2005 р.).

Священника Василя Ковальчука призначено священником Свято-Володимирського храму у Володимирі-Волинському (указ №13 від 2 березня 2005 р.).

Священника Миколая Вакулінського звільнено від обов'язків настоятеля Свято-

Хрестовоздвиженського храму у с. Покащів Ківерцівського благочиння, зараховано поза штат Волинської єпархії (указ №18 від 8 березня 2005 р.) та позбавлено права носіння золотого наперсного хреста за порушення церковної дисципліни (указ №19 від 8 березня 2005 р.).

Священника Олександра Доброскока призначено настоятелем Свято-Хрестовоздвиженського храму у с. Покащів Ківерцівського благочиння (указ №20 від 8.03. 2005 р.)

2005-ИЙ – РІК КАФЕДРАЛЬНОГО СОБОРУ СВЯТОЇ ТРІЙЦІ В ЛУЦЬКУ

Цього року виповнюється 250 літ від завершення будівництва в Луцьку Свято-Троїцького кафедрального собору та 125 років з часу його освячення як православного храму.

Фото Сергія Дубинки

З ініціативи преосвященного єпископа Луцького і Волинського Михаїла Управління Волинської єпархії Київського Патріархату оголосило 2005-ий – роком кафедрального собору Святої Трійці в Луцьку та планує низку заходів. Про це йшлося на прес-конференції, яку дав представникам ЗМІ владика Михаїл 4 березня.

Для здійснення задуманого, повідомив преосвящений, найближчим часом розпочне роботу оргкомітет, в який окрім представників Церкви увійдуть посадовці облдержадміністрації, облради, міськради, ВДУ ім. Лесі Українки та краєзнавчого музею.

У рамках ювілейного святкування протягом 2005 року планується завершити ремонт храму та будівництво каплиці-ротонди, провести повну реконструкцію передсоборової площі, виготовити кивоти та ікони преподобного Агапіта Печерського й віфліємських немовлят-мучеників, видати брошури, буклети та листівки, організувати паломництва, наукову конференцію, духовні концерти, конкурси та, безумовно, гідно відсвяткувати храмове свято.

ВШАНУВАННЯ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

9 березня з нагоди 191-ї річниці від дня народження Тараса Шевченка вихованці Волинської духовної семінарії прослухали лекцію «Тарас Шевченко – безвірник чи палкий християнин?», яку прочитала філолог Міла Хоміч. Розповідаючи біографію великого поета, лектор довела, що Шевченко дійсно був глибоко віруючим християнином. А саме це свого часу намагалися заперечувати атеїстична радянська влада.

У чергову річницю упокоєння Великого Кобзаря, 10 березня, преосвящений єпископ Луцький і Волинський Михаїл у співслужінні священнослужителів кафедрального собору Святої Трійці у Луцьку та духовенства луцького міського благочиння відправив панахиду за упокій душі Тараса Шевченка перед його пам'ятником у Луцьку.

Під час панахиди поряд молилися представники Волинської облдержадміністрації, облради, луцької міськради та учні й студенти луцьких навчальних закладів, серед яких і вихованці Волинської духовної семінарії. Після Богослужіння владика Михаїл звернувся до присутніх із проповіддю, в якій відзначив: «Шевченко – це людина, яка проповідує нам свободу, віру, любов до Бога, ближнього та Батьківщини понад усе... Тому, згадуючи Великого Кобзаря, який

закликав до боротьби за волю і свободу, не забуваймо, що часто ми самі себе робимо рабами. Насамперед, щодо залежності від гріха...»

Фото Сергія Дубинки

Сторінку підготував прот. Віталій СОБКО

Паломництво до Білівського монастиря

Нещодавно відбулась чергова паломницька поїздка дітей Центру християнського виховання дітей і молоді, священників Луцького районного благочиння та вихованців Волинської духовної семінарії, яку традиційно організував благочинний Луцького району протоієрей Богдан Возняк.

Прочани прибули до жіночого монастиря Різдва Пресвятої Богородиці в с. Білівські Хутори Рівненської області. Цього дня, коли вшанується Білівська чудотворна ікона Богородиці, прочани оглянули обитель, молитовно вшанували чудотворний образ та приступили до Сповіді й Причастя.

Зустріч владика з шахтарями

2 березня преосвящений єпископ Луцький і Волинський Михаїл зустрівся з керівництвом та колективом нововолинської шахти №1.

Владика опустився в шахту на глибину 350 метрів і, оглядаючи виробничий процес, ознайомився з роботою шахтарів, поспілкувався з ними та благословив на успішну й безпечну працю.

Благословення новопризначеному керівникові волинського УМВС

4 березня преосвящений єпископ Луцький і Волинський Михаїл разом із соборним духовенством освятив кабінет новопризначеного начальника Управління міністерства внутрішніх справ України у Волинській області полковника Михайла Лебеда.

Фото прот. Віталія Собка

Вітаючи нового керівника волинської міліції, владика подарував йому Біблію, побажав Божого благословення у нелегкій справі та підкреслив, що для тих, хто справді є завжди з Богом, – під силу будь-які складні завдання.

Фото прот. Віталія Собка

Після чину освячення єпископ Михаїл та полковник Михайло Лебедь обговорили перспективи плідної співпраці Церкви й міліції.

Співпраця Церкви із Союзом Українок

З нагоди 120-річчя українського жіночого руху 10 березня в Луцькому базовому медичному коледжі відбулася міжбласна науково-практична конференція «Український жіночий рух: традиції та сьогодення».

На запрошення організаторів, Волинського відділення Союзу Українок та медичного коледжу, в роботі конференції взяли участь преосвящений єпископ Луцький і Волинський Михаїл, ректор Волинської духовної семінарії протоієрей Іван Нідзельський та викладач семінарії священник Михайло Савка.

Владика Михаїл, виступаючи з вітальним словом, зазначив, що українські жіночі рухи зіграли велику роль не лише в державотворенні, але й у відродженні незалежної Української Православної Церкви.

Учасників конференції також привітав хор Центру християнського виховання дітей і молоді (керівник – Тетяна Толочко), який виконав кілька духовних піснеспівів.

ПАМ'ЯТІ ВЛАДИКИ БОГОМ ОБРАНИЙ

16 березня виповнюється рік
від дня смерті митрополита
Луцького і Волинського Якова

30-ті роки виявилися надто складними для українського народу. Культ особи, репресії, концтабори, нищення церков і повне зубожіння людей. Однак це не могло перекреслити духовності - єдиного, що тримало людей і допомагало вижити. Саме тоді, 5 жовтня 1931 року, народився Іван Панчук, якому згодом судилося вписати свою сторінку в розвиток української держави і церкви. Зростати довелося в бідності, а згодом на війні загинув батько. Мати лишилася з п'ятьма дітьми.

Дитинство

— Я пішла до неї просити, щоб він допоміг пасти худобу, — згадує односельчанка Домна Панчук. Але виявилось, що він не мав навіть чого вдягнути. Ми з сестрою швиденько пошили йому якісь штани — наступного дня він уже вбрався і прийшов. Він не був як чужий пастух, а як рідна дитина.

Іван Панчук з дитинства був у церкві на Богослужіннях. Це було смислом його життя.

— Якось маленьким, стоячи на молитві, він рукою сперся на крісло, але батько його ремінцем ударив, сказав, що молитися треба всім серцем, а не спиратися і не розслаблятися, — згадує його сестра Ганна Нідзельська. — Я коли приїжджала в Луцьк і бачила, як він ранком молився, все згадую, щоб ще хтось так молився. Завжди на покуті — ікона. Не забував про Бога й в армії,

а за те, що заколядував, отримав 10 днів відпустки. — Він не думав одружуватися, але казав, як всі переженяться, то тоді, може, й я женюся, — згадує односельчанка Галина Нецкар. — Женіться вже, хлопці. Жонатим буде веселіше. Але така його доля спіткала, що пішов у лавру. Там весь час молився, приходив і казав: «Хлопці, йдіть співайте. Ви ж — як соловейки всі. І я буду з вами».

А коли йому вже старшому сказали, що якщо він стане монахом, то батькам Бог пробачить усі гріхи, Іван остаточно вирішив піти в монастир. До того ж, збулася давня мрія батька, щоб хтось із дітей став ченцем.

У Почаївській лаврі

29 жовтня 1958 року Івана Панчука постригли у чернецтво з іменем Яків. Через три роки висвятили на священника, а ще через п'ять Яків закінчує Ленінградську духовну академію кандидатом богослів'я. 1969-го возведений у сан ігумена, а 8 серпня 1974 року на прохання керуючого Львівсько-Тернопільською єпархією священноархімандрита владики

Миколи (Юрика) Патріарх Пимен призначає отця Якова намісником Почаївської лаври. Відтоді розпочинається нова сторінка історії монастиря. За 150 років намісник починає капітальний ремонт усіх будівель, і це ледь не стає причиною його загибелі.

Його колишній односельчанин і секретар отця Анатолій Зінкевич згадує, як на одному із Богослужінь до намісника, який під час читання молитви зняв митру, була підслана невідома жінка. Її тлумачили, що намісник з однодумцями ведуть лавру в унію. І тому якщо вона зробить убивство — то зробить велику користь для церкви. Гострий, як лезо бритви, сікач обмотали хустиною. І вона мала цим сікачем розрубати йому голову. Який результат планувався — чи зовсім убити, чи паралізувати, — ми не знаємо. Уже на слідстві розповідала, що не знає, яким чином, але сікач з лева повернувся іншою стороною — обухом. Владика захитався. Він думав, що це, можливо, з хорів упав камінець якийсь. І вже вдруге, коли вона хотіла вдарити, її спинили й відправили в міліцію.

Коли майбутній архієрей приїхав на канікули, у лавру його як непрописаного не пускали. І тоді його закрили в Успенському соборі. Цілу ніч він молився перед чудотворною іконою Матері Божої, а коли з'їхалось начальство зачинити собор, голови їм закрутилися і вони забули про свою справу.

Тоді, коли отця Яків уже став намісником, до нього приходили й вимагали віддати ключі, щоб у лаврі облаштувати музей, але він відповідав: «У мене ключі на престолі лежать. І я їх вам не дам. Хочете, маєте силу волі, ідіть самі візьміть». Колись так учинив і преподобний Амфілохій, з яким владика Яків дуже дружив.

Боротьба за Українську Церкву

Завдяки старанням владики Якова Почаївська лавра постала у всій своїй красі. Він, можна сказати, її цивілізував. Святина сяяла золотою перлиною, наче вказуючи грішникам на праведний шлях. За такі результати, здавалося б, мали носити на руках. Але коли він став переконувати братію в необхідності створення Української Помісної Православної Церкви, більшість ченців повністю проігнорувала його заслуги — і перед владикою постала загроза вигнання. Його келію швидко оточили.

— Він встиг вийти з корпусу, — згадує отця Анатолій Зінкевич. — І коли хтось із людей крикнув, що Яків втікає — бий Якова, лови Якова! — вони побігли всі в корпус, а владика тим часом боковою доріжкою встиг пройти до воріт і таким чином врятувався. З ним залишилась панагія і 900 рублів, за які тоді не проживеш. Єдине щастя, що я після виїзду на візитацію не загнав машину на територію. Ця машина нам потім довгий час прослужила.

— О 4 ранку чую, стукає хтось до хати, — підхоплює розмову настоятель Свято-Михайлівського храму в рідному селі Лосятин отця Іван Мазурчук. — Відкриваю двері, бачу його перед собою, сумного, засмученого. Кажу: «Що таке? Благословіть, владиченько». А він благословив і каже: «Мене вигнали із лаври». Звичайно, ми прийняли його, сніданок дали. Поклали спати. Коли прокинувся, то про все розповів: «Оскільки вони знали, що я їх схиляв, що на Україні мусить бути Українська Церква, вони все влаштували мені».

Під час сніданку побачив, як у мене дуже гарно цвіла квітка. І я так глянув, кажу: «Владико, що це за ознака?» А він подивився, каже: «Це досить хороша ознака. Значить, наша церква розквітне, наша церква укріпиться, і благословення Боже видно в ній. Промисл Божий». І я так душевно зрадів. І він дійсно з цього часу поїхав до Києва, і з Патріархом Філаретом він ці питання обговорював. І розказував, як вони ридали, плакали, що все так діється підступно, безбожно, але з цього часу церква наша стала організовуватися.

Незважаючи на те, що лавра так несправедливо вчинила з владикою, він ніколи ні на монахів, ні на саму лавру не говорив нічого поганого. Він завжди вважав її великою святею, а про монахів казав: «Ну що зробиш — прийде

час і вони зрозуміють, що Українська Церква повинна бути, має право бути. Українська церква — це та церква, яку благословив Бог українському народові».

Треба було довести правоту своєї позиції, гуртувати навколо себе священників, адже духовенство було розділене. Архієреї, які спочатку підтримали створення Київського Патріархату, зреклися своїх підписів. Довелося все розпочинати спочатку.

— Рішенням Священного Синоду він був призначений єпископом Тернопільським і Кременецьким, — говорить колишній секретар владики Якова отця Анатолій Зінкевич. — І погодившись зі мною, що легше буде розпочинати Київський Патріархат у західному регіоні, ми з ним поїхали. І зрозуміло, що приїхали в нікуди. У моїй квартирі, де лежала паралізована мама, була купа своїх клопотів, у двох кімнатах зробили єпархіальне управління.

Єпископ Всеволод передав йому архієрейську мантию. Таким чином, він показав невизнання заборон московського собору щодо українських архієреїв. І такий явний вчинок представника Вселенської Патріархату свідчило на користь і про ставлення Вселенської Патріархії до подій навколо Української Православної Церкви Київського Патріархату.

Владика як архієрей не поведився зверхньо. Поки я ходив по хліб, то він тим часом, маючи хист до приготування їжі, усе встигав зробити. Я довше купував хліб, а він тим часом встигав приготувати їжу. І щоб я не почувався незручно, все заохочував такими словами: «Ви знаєте, щось тут вийшло. Давайте спробуємо». Він створював таку ситуацію, щоб я не відчував дискомфорту. Його простота душевна завжди проглядалася.

— Ми ходили на треби разом, — продовжує спогади отця Анатолій. — Коли я пропонував, щоб він хрестив, він казав: «Давайте ви будете хрестити, а я поспіваю вам». Бувало, одного разу я хрестив — він співав, іншого — він хрестив, я співав. Зрозуміло, що коли була подяка, ми використовували на двох. Це говорить, що людина мала глибоку скромність, простоту душі, розуміла, що благодать Божа — Богом дарована благодать, а не щось привласнене.

Інколи ми читали правила в квартирі, а частіше — на вулиці під час прогулянки. Напевне, це надокучило жильцям, і жінка, відчинивши вікно, обурилася: «Бурмочуть тут, ходять ті попи, самі не сплять і не дають іншим спати». Він промовчав, потім вибачився, став на сідці, перехрестився і сказав: «Дай, Господи, їм спокійно доспати, поки ми тут молимося. Щоб вони не сердилися на нас».

За заслуги перед церквою 1993 року владика Яків був піднесений до сану архієпископа, а ще через два — до митрополита. Від 12 квітня 1995 року керував Луцько-Волинською єпархією. Був нагороджений орденами рівноапостольного князя Володимира I і II ступенів. Мав нагороди Єрусалимського і Румунського Патріархатів.

Останні дні життя митрополита

Останні дні свого життя владика дуже хворів. Священники розповідають, що за два тижні до смерті, виходячи з собору, він сказав: «Мабуть, то була остання моя літургія». 15 березня 2004 року він виїхав у Київ на лікування. Помер у лікарні «Феофанія».

— Якраз перед тим я приїхала в Луцьк до сина, — згадує односельчанка митрополита Галина Нецкар. — Підійшла до семінаристів: «Прошу, чи є владика Яків?» А вони до мене: «Він нікого вас не прийме, бо від'їжджає в Київ». Але знайшовся мій син і завів до владики на благословення. «Ангела-хоронителя, бо їду в Київ. Шкода, що вашого чоловіка нема». Ще питали семінаристи: «Владико, як ви сидите?» — «Як барон сиджу». Перехрестив, благословив дорогу — поїхали.

Він ніколи не виїжджав без мощовика, котрий носив з собою. Це такий був хрест, в котрому були мощі святих отців. І не раз казав, що «я людина грішна, але є Бог святий і є молитви угодників Божих, які не дадуть мені загинути наглою смертю».

Владика Яків спочив у Бозі воістину на святій землі, яку прославили своїми подвигами угодники Божі. Очевидці розповідають, що коли його відспівували у Володимирському соборі Києва, в небі з'явився хрест. Відійшов у вічність великий духівник.

